

JÓL Í PIDDASA HANDLI

BANANIR AT FÁÁ

HJA PIDDA

Handilin og Ribarhús, sum hann sá út eftir umbyggingina í endanum á 1920-unum. Opið er inn í Fiskakjallaran, har Kristian í Køk ráddi fyri borgum

Petur Martin Petersen
des. 2014

Jólini vóru í nánd og øll vistu, at okkurt forkunnugt mundi koma upp á hillarnar í Piddasa handli, nú høgtíðin nærkaðist – bæði til matna niðri undir og ikki minst eisini upp á kroppin og til dagdvøljju uppi á toystovuni, har alskins klæðnapløg vóru at fáa fyri ikki at tala um leikutoy, sum upp til høgtíðina mundi fylla at kalla alla norðaru síðuna á hesum í okkara barnaeygum stóra rúm, har ovari endi var stúgvður við undirklæðum til bæði harrar og damur, ella sum Elkin hjá Mallu so finliga rópti fyri “lingeri”. Hvat tað mundi vera, fortaldi hon okkum ongantíð. Kanska visti hon tað ikki sjálv; men tann finligi tónin hon segði tað í, fekk okkum í hvussu er at skilja, at tað ikki var nakað fyri okkum dreingir. Og so vóru eisini boltar við meturvøru, har tú kundi keypa toy til at seyma burturúr. Móti Ribarhúslofti hingu klæðningarnir frá Falbe Hansen. Sølvan av teimum mundi mest vera til dreingir, sum skuldu konfirmerast, og ungar fríggarar, sum skuldu giftast. Oman eftir móti skrivstovuni var fót-toyið. Svartaskógvar, gummiskógvar og styvlar.

Klovstývlar, oljudansar og syðvestar vóru – sum eg minnst – altíð goymdir inni á Ribarhúslofti, har mær altíð dæmði at koma, tí her var ein heil verð av gomlum tingum, sum komu í land av sluppunum. Gamlar byrsur, kumpassir, radiotól, log, karbidlyktir v. m., og so vóru har eisini kassar og hillar við gomlum pappírur og bókum. Alt hetta var tilíkt, sum hoyrði til skipini ella handilin, sum var gamal og mundi vera millum teir heilt stóru í landinum tá.

Móti ovara enda av loftinum – heimast var spruttgoymslan. Her var eitt rúm gjørt úr sverum hegri og læst við einum góðum heingilási. Her goymdi handilin spruttið, sum kom til skipavøruavgreiðsluna, sum handilin eisini umsat. Her mátti sprutt bert útflýggjast til teir ymsu móttakararnar, sum høvdu pappírini upp á vøruna í ordan, og so vildu menn oftani hava eina tóma havragrýnskartong at seta kassan við spruttinum niðuri, soleiðis at hvørki tey, sum ikki dæmdu brennivín, eins væl og tey, ið dæmdu tað eitt sindur ov væl, ikki skuldu vita av, hvat tey bóru við sær út gjøgnum vestaru hurðina á Ribarhúsi. Og hendan hurð – eins og trappan úr handlinum upp á loftið – mundi eisini vítað nógv undarligar søgur at siga frá.

Upp undir jólini komu eisini eskjur

við jólapynti, útklipsørkum við nissum og glansbílætørkum og so leikutoyi, sum øll børn ynsktu sær; men ikki áttu pengar at keypa fyri. Minnst, at Elkin einaferð vísti mær eina reyða vatnpistol, sum okkurt var við, so at hon ikki kundi seljast. Eg, sum javnan gekk mína leið fram við Elkin’sa leikutoyshillum á leið míni at vitja pápa mín, ið var bókhaldari hjá Pidda – kundi ikki lata vera við at spyrja Elkin, um eg ikki kundi fá pistólina, tá ið hon allikavæl ikki kundi seljast. Jú, eg skuldi fáa hana, um hon fekk ein koss afturfyri. Men tað vildi eg ikki, tí eg var vaksinn upp í eini dreingjaverð, og rættir dreingir mussaðu ikki fremmandar gentur. Men Elkin fekk tó so við og við moyrkað meg so mikið, at eg ein dag – 7-8 ára gamal – gekk við upp á, at hon skuldi fá ein koss frá mær, treytað av, at ongin sá. Jú, tað gekk hon við til og so fekk hon koss sín, og eg pistólina, men onkursvegna høvdu samráðingarnar um hendan mín fyrsta koss til eina fremmanda damu gingið so leingi fyri seg, at allar krabbagenturnar niðriundir vóru komnar upp í loftstrappuna at sneyta. Onkur vildi aftaná vera við, at eg – við pistólina í hondini – við grátirødd skuldi siga, at eg ongantíð skuldi kyssa eitt fremmant konufólk aftur og eg helt orð nokk so leingi.

Her fór Sámal Petur á Miðgerði (Gamli Sámal Petur) at handla 4. jóladag 1887

Tá ið eg í dag gangi somu loftstrappur sum hinaferð, eg fekk pistólina frá Elkin, kann eg ikki lata vera við at hugsa um hesa hending. Gamla trappan eigur eisini aðrar søgur, sum rópa fram stuttligar hendingar í hesum handli, sum enn er í blóma og enn eigur eina sál í hvørjari notu og hvørjari fjøl. Ja, ein onnur søga er hendan:

Einaferð vildi Annika hjá Einkjuni vísa hinum krabbagentunum, at tað bar til at ganga á hondum oman trappuna. Jú, væl gongst í fyrstani; men so blívur Annika bangin, og ikki vendist aftur. Hini fáa heldur ikki hjálpt henni fyri látri. Tá kemur Theodor út av skrivstovuni í erva, at kanna eftir, hvat ið er á vási. Komin út til trappuna í erva, sær hann niður í gumpin á Anniku, tí kittilin er gliðin oman yvir høvur hennara. Og Theodor, sum ikki var nakar beinleiðis skemtingarsamur maður, skuldi tá siga: “Nei, frøken Larsen, hetta er næstan ov mikið av tí góða”.

Og láturin í neðra mundi ikki tagnað aftur hjá krabbagentunum, meðan sær savnaðu kitlaknappar upp av gólvinum, so hvørt teir skrædnaðu úr kitlinum hjá Anniku, so hvørt teir komu í móti trapputrinunum í hesi øvugtu himnaferðini hjá frøken Larsen.

Og soleiðis var Annika hjá Einkjuni eisini við til at geva gomlu loftstrappuni